

DE GOUDVISSSENKOM

DOOR H. WESTERINK

G. F.
CALLENBACH N.V.
UITGEVER
NIJKERK

De Goudvissenkom

door H. Westerink

Pentekeningen van Jaap Veenendaal

G. F. Callenbach N.V. — Uitgever — Nijkerk

1. ZULKE GEVAARLIJKE JAGERS

Een oud straatje met kleine huisjes.

De daken, de muren, de ramen en de deuren zijn niet mooi meer. En er wonen geen rijke mensen in die huisjes.

Helemaal niet.

De zon schijnt in het straatje.

't Is er stil en warm. Lekker warm.

Daar gaat een van de deurtjes open. Er komt een oud vrouwtje naar buiten, met een hagelwit mutsje op. Ze heeft een vriendelijk gezicht. Ze glimlacht een beetje.

In haar hand heeft ze een bordje met broodkruimels. Die strooit ze op de stoep, vlak bij het raam. Dat doet ze elke dag. Voor de vogels. Voor de mussen en de spreeuwen en de vinken.

„Eet maar lekker op, jongens,” zegt ze zachtjes, „eet maar lekker op.”

Dan gaat ze weer naar binnen. Vóór het raam gaat ze zitten, achter het gordijn. Je kunt háár niet zien, maar zij kan de vogeltjes wèl zien.

En dan is het weer stil in het straatje. Er is niemand.

— — — — —
Om 't hoekje van de straat komt voorzichtig een jongetje kijken. Hij gaat gauw weer terug.

En dan . . . komen er twee jongetjes om 't hoekje kijken.

„Ik zie er een heleboel,” zegt de een.

„Ik ook,” zegt de ander.

Die jongetjes zijn Kees en Dikkie.

Het is Woensdagmiddag. Ze hoeven niet naar school, en nu willen ze vogels gaan vangen.

Kees heeft een boog en pijlen bij zich en Dikkie heeft ook wat in zijn hand. Het is zout, om de vogels op hun staart te leggen. Daar kon je ze mee vangen, heeft zijn grote broer gezegd. Hij heeft een papiertje in zijn zak. Daar zit óók nog zout in.

Ze komen heel voorzichtig dichter bij. Ze sluipen door de straat, op hun tenen.

Laten ze maar oppassen, die vogels, die daar broodkrumeltjes aan 't pikken zijn.

Laten ze maar oppassen, die mussen en spreeuwen.

Zien ze dan niet, hoe gevaarlijk het voor hen is?

Nu zijn ze er vlak bij!

Kees heeft zijn boog al klaar om te schieten.

Hij mikt al.

En Dikkie heeft het zout al klaar om op de staartjes te leggen.

O.... die arme vogeltjes....

Daar wordt opeens hard op de ruiten getikt.

Wat is dat?

De vogels vliegen meteen weg. En de jongetjes schrikken. Een oud vrouwtje kijkt boos door de ruiten. Ze steekt de vuist op. Ze loopt opeens weg, naar de deur.

En dan.... dan hollen de gevaarlijke jagers weg, zo hard ze kunnen.

Maar uit een van de deuren komt opeens een hond naar buiten.

Het is maar een klein keffertje. Hij blaft hard achter de jongens aan. En dan worden ze nòg banger en ze roepen:

„Moe....! Moe....! Help....!”

En Kees huilt een beetje.

Het oude vrouwtje staat op de stoep. Ze steekt haar vuist op en ze roept:

„Pas op, hoor, als je 't weer doet!”

Maar ze horen het niet meer. Ze zijn al lang weg.

Het oude vrouwtje gaat weer naar binnen.

Nu kijkt ze niet boos meer.

Maar ze lacht óók niet meer.

Er is iets vreemds in haar ogen gekomen. Net of ze een beetje huilt.

En ze praat zachtjes in zichzelf.

„Och, och,” zegt ze, „als onze Karelkje óók nog eens zó hard kon lopen als die twee. Och, och, 't is zo jammer.”

En als ze weer op haar stoel zit, voor het raam, dan vouwt ze de handen en ze doet de ogen dicht. Haar lippen bewegen. Ze bidt.

Niemand kan verstaan, wat ze zegt.

Alleen God.

2. KARELTJE

In een andere straat woont Karelkje.

Karelkje is acht jaar.

Hij hoeft óók niet naar school.

Hij hoeft nóóit naar school, want hij is ziek.

Hij kan niet goed lopen. Dat is heel verdrietig.

Vroeger ging hij wèl naar school. Toèn kon hij

wèl lopen. Maar toen is er een ongeluk gebeurd. Hij kwam onder een auto. Het zal wel heel lang duren, eer hij weer beter is, heeft de dokter gezegd.

Soms is het heel moeilijk voor hem, om altijd maar thuis te zitten.

Hij wou zo graag spelen met andere jongens.

Dan is hij stil en verdrietig.

Dan bidt hij tot God. Dan vraagt hij, of God hem helpen wil om geduldig te zijn.

En God weet het ook wel, dat het moeilijk is, zegt Moeder.

Maar niet altijd is hij verdrietig.

Heel vaak is hij guitig en maakt hij grappen.
Of hij speelt met de poes.

Die heet Moortje, omdat ze pikzwart is, en een Moor is ook zwart.

Dan verstopt hij de schaar van Moeder. Of soms, wanneer Moeder druk is, en vlug heen en weer loopt, schreeuwt hij net als de kat, als je hem op de tenen trapt.

Dan meent Moeder, dat het echt de kat is en dan zegt ze:

„Och kat, trek dan ook klompen aan.”

En dan heeft Kareltje zo'n pret....

O, hij kan soms leuke grappen bedenken.

Elke middag komt Opoe een poosje bij hem.

Dat is heel fijn, want Opoe kan mooie verhalen vertellen, over vogels en vissen.

Ze houdt veel van dieren. Elke dag geeft ze de vogels broodkruimels.

En in haar huis, voor het raam, stond vroeger een mooie kom met goudvissen. Er stond een rots middenin. Door die rots was een schemerig gangetje. Op de bodem van de kom stond een klein mannetje, dat nooit onderstboven kon vallen. Als de vissen tegen hem aan zwommen, schommelde hij alleen maar een beetje heen en weer.

Opoe vertelde er hele verhalen van. En als Kareltje vroeger bij Opoe kwam, keek hij er vaak naar en soms bedacht hij er zelf mooie ver-

halen bij. Soms mocht hij de vissen voeren. Miere-
reneieren moesten ze hebben.

Die kom met goudvissen vond hij het mooiste,
wat Opoe in haar huis had.

Toen hij ziek was, vroeg hij er bijna elke dag
naar.

Het was zo jammer, dat hij ze nu niet meer kon
zien.

Maar toen....

Op een keer was Karelkje jarig.

Hij zou wat moois van Opoe krijgen, had ze ge-
zegd. Maar hij wist niet, wat het zijn zou. En
toen.... toen kwam Vader 's middags met de
kom met goudvissen van Opoe....

En Moeder zette hem op een bloementafeltje bij
het raam.

En Karelkje was zó blij....! zó blij....!

Toen Opoe die middag kwam, zei ze:

„Opoe is maar arm, Karelkje. Ze kan geen mooie,
dure dingen kopen. Maar misschien ben je hier
ook wel blij mee, hè?”

Waarom zou ze gelachen hebben, toen ze dat zei?

Van toen af waren de goudvissen van hem.

Hij mag er nu zelf voor zorgen.

Soms, als het schemerig is, zit hij er lang bij.

Dan is het goud van de vissen zo mooi. Het
gangetje van de rots is dan helemaal donker en
het mannetje kun je haast niet meer zien.

En dan bedenkt hij er mooie verhalen bij.
Dan vergeet hij helemaal, dat hij niet lopen kan.

Soms komt de juffrouw van school bij Karelkje.
Ze heeft hem lezen geleerd. Dat is heel prettig voor hem, want nu verveelt hij zich niet zo.
En de bovenmeester komt ook wel eens bij hem.
Die brengt mooie boekjes voor hem mee. Dat is heel fijn, want hij leest graag.

Nu zit hij weer te lezen in een mooi boekje.
Maar telkens kijkt hij naar buiten, want straks komt Opoe.

Moeder heeft het raam een eindje opgeschoven, omdat het buiten zo lekker warm was en omdat de buitenlucht goed is voor Karelkje.

En de poes, weet je wat diè gedaan heeft?

De zon scheen zo lekker in de vensterbank; toen is ze onder het raam door gekropen en nu zit ze in het zonnetje te slapen.

En vlak bij het raam staat de kom met goudvissen.

De zon schijnt er nog net een beetje in. Nu lijken de goudvissen nòg mooier.

3. WAREN DAT DAPPERE JONGENS?

Toen ze een heel eind hard gelopen hadden, stonden de twee jagers stil.

Het hondje was weer teruggegaan en het oude vrouwtje was ook weg.

Toen zei Kees: „Wat was ze boos, hè?”

„Nou,” zei Dikkie.

„Maar ik ben niks bang meer, hoor.”

„Ik ook niet,” zegt Dikkie, „en voor die hond ben ik helemaal niet bang. Als hij weer komt, leg ik hem zout op zijn staart en dan pakken we hem zo.”

„Nou,” zegt Kees, „en ik schiet hem dood, hè?”

Ze lopen weer verder. Ze zullen wel andere vogels gaan vangen.

Wacht maar.

Opeens zegt Dikkie:

„Ik zie wat. Kijk dáár es! Een kat! We gaan een kat vangen. Ik zal hem zout op de staart leggen.”

„Waar dan?” zegt Kees.

„Kijk, daar!”

O ja, nu ziet Kees het ook. Er ligt een kat in de vensterbank te slapen. Een pikzwarte kat.

„'t Is een kwaje,” zegt Dikkie, „want hij is helemaal zwart.”

„Ja,” zegt Kees, „'t is een wild beest.”

Kees neemt zijn boog. Hij doet er een pijl op.

Dikkie sluipt langs de muur, met het zout in zijn hand.

Kees mikt.... Hij schiet....!

En dan.... opeens....

De poes vliegt op.

Daar vloog een lang ding hard tegen haar lijf aan.

Ze springt van schrik onder het raam door in de kamer.

Maar dan....

O....! dan is daar ineens een slag op de grond en een gerinkel en een harde gil....!

Wat is dat....?

Ze weten het niet, de twee jongens. Maar ze schrikken er vreselijk van.

En ze hollen weg, de straat uit. En ze blijven doorhollen. Ze kijken niet achterom, ze willen weg, ver weg!

Waren dat dappere jongens....?

4. DAT HIJ DAT NU OOK NOG MOEST MISSEN....

Toen Karel'tje eens weer opkeek, of Opoe al kwam, zag hij twee jongetjes.

De één had een boog bij zich en de ander had wat in zijn hand. Hij kon niet zien, wat het was.

Ze deden heel voorzichtig.

Kijk, het ene jongetje wilde schieten. Hij mikte al. Hij mikte op Moortje.

Maar dat mócht niet. Hij kon Moortje zéér doen.

Hij wilde wel opstaan en naar het raam lopen, maar hij kon niet.

Hij wilde roepen: „Niet doen! Niet doen!”, maar....

O.... toen gebeurde er iets ergs....

Toen sprong de poes zó maar de kamer in van schrik.

En toen sprong ze tegen het bloementafeltje aan, waar de kom met de goudvissen op stond.

En toen.... toen viel het tafeltje om en de kom viel op de grond aan stukken....

En Karel'tje gilte, van schrik en van spijt.

Moeder kwam hard aanlopen.

„O....” zei ze, „hoe kómt dat? Wie heeft dat gedaan?”

Maar Karel'tje zei niets. Hij keek naar de grond.

Daar lag zijn mooie kom in stukken, en de rots was in tweeën gebroken en het leuke mannetje lag onder de tafel en in het water lagen de goudvisjes te spartelen op het vloerkleed.

O.... en toen werd hij zó verdrietig, dat hij snikte.... snikte....

Toen het al avond begon te worden, liep er een oud vrouwtje op straat. Het was de Opoe van Karelkje. Ze was bij hem geweest. Ze had alles gehoord. Ze had gezien, hoe verdrietig hij was.

Het speet haar zo, voor haar jongen.

Moeder had de goudvissen in een stenen kom gedaan. En het mannetje had ze er weer ingezet. Maar het was lang zo mooi niet als vroeger.

O, het was zo verdrietig.

Karelkje had zo bedroefd gekeken.

En Opoe zei zachtjes:

„Dat hij dat nu ook nog moest missen. En dat door zulke wilde jongens.... Hij was er altijd zo blij mee....”

Ze schudde haar hoofd, toen ze haar huisje binnen ging.

5. DAT WAS NIET GOED

Ze waren maar gauw naar huis gegaan, de twee jongens.

Ze hadden er helemaal geen zin in, om nog verder te gaan jagen.

Kees zei: „Zeg je 't ook tegen je moeder?”

Dikkie zei: „Ik durf niet. Laten we maar niks zeggen, hè?”

Kees woonde vlak bij school.

Zijn vader was de bovenmeester van de school. Hij hing zijn boog in het schuurtje. Toen ging hij naar binnen. Hij nam een boekje en hij ging lezen.

Hij zei niets.

Maar... in zijn hart... in z'n hart was het toch niet rustig....

— — — — —
Toen Vader thuis kwam, gingen ze eten.

Onder het eten vertelde Vader wat aan Moeder.

Hij zei:

„Ik ben bij dat jongetje van Vermeer geweest. Je weet wel, dat jongetje, dat niet lopen kan, doordat hij onder een auto gekomen is.”

„Hoe was het met hem?” vroeg Moeder.

„Och, het gaat wel, maar nu is er vanmiddag zo iets droevigs gebeurd. Hij had een kom met goudvissen. Een heel mooie. Die had hij van zijn Opoe gekregen. Vanmiddag had z'n moeder het raam opgeschoven, omdat het zulk mooi weer was. Toen is de kat in de vensterbank gaan liggen en toen zijn er twee jongens gekomen, die wilden de kat vangen, en toen is hij naar binnen gesprongen, tegen het bloementafeltje aan, waar de goudvissen op stonden. Alles viel op de grond aan stukken. De stakker had er zo'n ver-

driet om. Hij was er altijd zo blij mee. Als ik bij hem kwam, zei hij: „Mooi, hè meester?”

Kees kreeg een kleur. Hij verslikte zich opeens in een broodkruimel en moest toen erg hoesten. Hij was bang, dat Vader wist, dat hij het gedaan had, maar Vader praatte gewoon door.

Hij dacht: „Ik moet het zèggen. Het was mijn schuld.”

Maar hij durfde niet. Hij at maar gauw zijn brood op.

Vader zei nog: „En die mensen kunnen maar niet zo een nieuwe kom kopen. Dat gaat niet.”

Toen het eten afgelopen was, dacht Kees:

„We konden er ook eigenlijk niets aan doen. Laat ik maar niets zeggen.”

Hij ging weer lezen in zijn boekje.

Maar . . . was dat goed van Kees . . . ?

6. JOUW SCHULD, JOUW SCHULD . . .

Om halfacht moet Kees naar bed.

Anders vraagt hij altijd, of hij nog een poosje op mag blijven, maar nu helemaal niet.

Moeder kijkt eens naar hem. Hij is zo stil, vindt ze. Ze zegt: „Wat scheelt er aan, Kees?”

„Niets, Moe,” zegt hij, en hij kijkt gauw de andere kant op. Moeder vraagt gelukkig niets meer.

Hij kleedt zich maar gauw uit, als hij boven is. Hij doet maar vlug zijn gebedje, zonder er bij na te denken.

Hij gaat maar gauw diep onder de dekens liggen,
tot aan zijn oren er onder.

Hij doet zijn ogen maar dicht, stijf dicht

Hij probeert te slapen.

Maar hij kàn niet slapen.

Hij gaat naar het klokje luisteren.

Op de wastafel staat een klein klokje. Dat is van
Kees. Dat heeft hij gekregen, toen hij naar school
ging. Dan kon hij zelf zien, hoe laat het was.

Hij vindt het altijd leuk, om naar het tikken te
luisteren.

Soms tikt het: „Slááp wel, slááp wel, slááp
wel. . . .”

En soms zegt het: „Kéés-je, Kéés-je, Kéés-je. . . .”

Hij luistert er vaak naar en dan valt hij vanzelf
in slaap.

Maar wat is dàt nu? Het klokje tikt zo vreemd.

„Jòuw schuld, jòuw schuld, jòuw schuld. . . .”
zegt het.

Kees wil er niet meer naar luisteren. Hij kruipt
zó diep onder de dekens, dat hij het klokje niet
meer hoort.

Maar dat is zo warm.

Boe. . . . wat is dat warm. En wat prikken die
dekens. . . .

En in zijn oren bonst het tòch nog:

„Jòuw schuld, jòuw schuld, jòuw schuld. . . .”

Ineens gaat Kees rechtop zitten.

Hij gaat het aan Moeder vertellen. Vast!
Hij gooit de dekens al aan de kant.
Maar.... dan durft hij niet meer.
Hij gaat weer liggen....
Nu tikt het klokje: „Toé nou, toé nou, toé
nou....”

7. GOED ZO, GOED ZO....

Moeder zit beneden in de kamer te breien.
Vader is niet thuis. Hij is naar een ver-
gadering.
Het is heel stil in huis.
Alleen op de schoorsteen tikt langzaam de pen-
dule. En heel vlùg tikkelen de breipennen van
Moeder.

Ineens hoort Moeder wat op de trap.
„Zou Kees uit z'n bed zijn?” denkt ze.
Ze wil gaan kijken.
Maar dan vliegt de deur open en Kees komt naar
binnen.
Z'n gezicht is helemaal rood en z'n ogen zijn vol
tranen.
Hij houdt z'n arm voor zijn ogen, om het felle
licht.
„Wat is er, Kees?” vraagt Moeder.
En dan.... dan begint hij hard te huilen. En hij
gaat naar Moeder toe en duwt zijn hoofd in haar
schoot.

„’t Was mijn schuld,” zegt hij, „’t was mijn schuld.”

Maar Moeder weet niet wat hij bedoelt.

„Wàt was jouw schuld?” zegt ze.

„Ik heb de poes geschoten.... en toen.... toen is hij onder het raam.... door gesprongen....

’t Is mijn schuld, dat alles.... alles kapot is....”

Moeder laat hem stil huilen.

Ze zegt niets. Ze laat hem maar vertellen. Ze strijkt alleen met haar hand over zijn haar.

Als hij alles verteld heeft, zegt ze:

„Je kon het niet helpen, hè Kees? Je hebt het niet met opzet gedaan. En daarom vindt Moeder het niet zo héél erg.

Maar weet je, wat wèl heel erg is?

Dat je het niet dadelijk verteld hebt.

Dat was niet goed. Dat was zonde.

Dat vindt Moeder verdrietig en Vader ook. En de Heer vindt het ook verdrietig.

Heb je het al aan den Heer verteld?”

Kees schudt van neen.

„Dan moet je dat straks doen, vóórdát je gaat slapen.

De Heer wil het je vergeven, als je het kwaad eerlijk aan Hem vertelt.”

Een klein poosje later ligt Kees weer in bed.
Moeder heeft hem er lekker ingestopt.

Als ze weg is, vouwt hij onder de dekens zijn handen. Hij bidt.

„Lieve Heer,” fluistert hij, „ik heb er zo'n spijt van, dat ik het niet dadelijk verteld heb. Wilt U het mij vergeven?”

En even later bidt hij nog:

„En wilt U óók maken, dat dat jongetje niet zo'n verdriet meer heeft? Amen.”

En dan wordt het hélemaal rustig in Kees zijn hart. Zachtjes valt hij in slaap.

En op de schoorsteen tikt nu het klokje:

„Goèd zo, goèd zo, goèd zo. . . .

Slááp wel, slááp wel, slááp wel. . . .”

8. WAT ZOU DAAR IN ZITTEN?

Het is de volgende dag.

In de straat, waar Kareltje woont, is het stil. Er lopen alleen maar twee jongetjes.

Het zijn Kees en Dikkie. Ze kijken een beetje verlegen. Zo lopen o zoo langzaam en om beurten dragen ze een groot pak.

Het is rond, met veel papier er om.

Wat zou er in zitten. . . .?

Vanmorgen, voor schooltijd, is Kees naar Dikkie gegaan, om te zeggen, dat ze het eerlijk moesten vertellen. En toen heeft Dikkie het ook aan zijn Moeder verteld.

Dat is goed geweest van die twee jongens.

Kareltje zit voor het raam.

Hij ziet ze al aankomen, en hij roept:

„Moé, Moé, daar komen die twee jongens aan van gisteren! Ze komen hierheen, naar ons huis toe!”

Hij ziet het grote pak wel, dat ze dragen en hij denkt:

„Wat zou daar in zitten?”

Moeder doet de deur al open.

„Zo, jongens,” zegt ze, „moeten jullie hier zijn?”

„Ja, juffrouw,” zegt Kees, „we.... we hebben gisteren.... de kat kapot geschoten.... eh.... de goudvissenkom.... eh.... de kat is er tegen aan gesprongen.

We hebben het samen gedaan, maar.... maar ik het meeste, juffrouw.”

„Zo,” zegt Kareltsjes moeder, „dat is flink van jullie, dat je het eerlijk komt zeggen. Kareltsje had er zo'n verdriet van.”

„Ja, juffrouw,” zegt Dikkie, „maar we hebben een nieuwe kom gekocht. Hier zit hij in. Maar Kees heeft het meeste betaald. En we zullen het nooit weer doen.”

Ze mogen in de kamer komen.

Ze geven Kareltsje een hand. Maar ze zeggen niet veel. Ze weten niet, hoe ze doen moeten.

„Kijk es,” zegt Moeder, „kijk es, Karel, wat hier in zit. Wat die jongens voor je gekocht hebben.”

Ze zet het grote pak voorzichtig bij hem neer.

En dan doet Kareltsje het touw er af en het papier. Zijn vingers beven er van, zó vlug doet hij het.

En als het er allemaal af is, dan....

O, dan ziet hij een prachtige goudvissenkom....

Nog groter dan die van grootmoeder

O, en dan kan hij niets zeggen, maar in zijn ogen komen zo maar grote tranen....

En dan.... dan weten die twee jongens helemaal niet meer, wat ze doen moeten.

9. WANT DAT IS HET VOORNAAMSTE

Kijk," zegt Moe, „daar komt Opoe ook aan.
„Die zal ook wel blij zijn.”

Kees en Dikkie zien door het raam een oud vrouwtje aankomen, met een hagelwit mutsje op.

Maar dan zijn ze opeens helemaal niet blij meer. Ze schrikken er van. Ze zouden wel weg willen lopen, want het is hetzelfde vrouwtje, dat gisteren zo boos op hen was. O, wat zijn ze nu bang.

Moe gaat de deur open doen. Karelkje zegt:

„Die andere kom had ik van Opoe gekregen. Daarom vond Opoe het óók zo jammer. Maar nu zal ze wel heel blij zijn.”

Voor Opoe binnen komt, heeft Moe het haar al verteld. Maar als ze de kom ziet, slaat ze de handen in elkaar van verbazing, zó mooi vindt ze hem.

„Flinke jongens zijn jullie,” zegt ze tegen Kees en Dikkie, „dat je het eerlijk verteld hebt.

Dat was goed van jullie. Je moet altijd eerlijk het kwaad vertellen, aan Vader en aan Moeder, en ook aan den Heer. Dat hebben jullie gedaan, en dat is flink, hoor.”

Ze krijgen allebei een koekje en dan gaan ze weer weg.

Ze zullen nog eens terugkomen, beloven ze Karelkje.

Als ze de deur uit zijn, hollen ze hard weg. En ze weten zelf niet waarom.

Ze zijn zó blij!

Waarom?

Omdat ze een koekje gekregen hebben?

Neen, daarom niet.

Omdat de oude Opoe niet boos op hen was?

Ja, daarom wel een beetje.

Omdat Karelkje nu geen verdriet meer heeft?

Ja, daarom ook.

Maar weet je, waarom ze het meest blij zijn?

Omdat ze hun kwaad eerlijk verteld hebben en omdat het nu weer rustig is in hun hart.

Want dat is het voornaamste.